

تاریخ انتشار: یکشنبه 13 بهمن 1392

سید حسین موسویان تحلیل کرد

شاخصه های یک مصالحه

شش ماه آینده نقش تعیین کننده ای در دیپلماسی دارد و ایران و قدرت های جهانی باید از همکاری دراز مدت استقبال کنند. توافق هسته ای با ایران از پتانسیل ایجاد خاورمیانه عاری از سلاح هسته ای، شیمیایی و دیگر تسلیحات کشتار جمعی برخوردار است.

مترجم :
آزاده افتخاری

دیپلماسی ایرانی: حسین موسویان، سخنگوی تیم مذاکره کننده هسته ای در دولت خاتمی و سفیر اسبق ایران در آلمان همزمان با برگزاری اجلاس امنیتی مونیخ، مقاله ای را تحت عنوان شاخصه های مصالحه در نشریه **سکیوریتی نایمز** منتشر کرده است. او در این یادداشت توافق بین ایران و غرب را محتمل می داند و این نکته را خاطرنشان می کند که توافق هسته ای جامع با ایران از پتانسیل هدایت خاورمیانه به سوی منطقه عاری از سلاح هسته ای برخوردار است. آنچه در زیر می خوانید متن این مقاله است:

قدرت های جهانی و ایران در 24 نوامبر 2013، توافقنامه ای مقدماتی بر سر برنامه های هسته ای ایران امضاء کردند که هدف آن فراهم آوردن زمینه برای دستیابی به توافقی است که صلح آمیز بودن برنامه های هسته ای ایران را تضمین می کند.

مصالحه تمامی طرف ها روی مفاد توافق نهایی، کلید موفقیت خواهد بود. هنری کیسینجر و جورج شولتز، وزرای خارجه اسبق آمریکا در یادداشتی که در تاریخ 2 دسامبر 2013 در وال استریت ژورنال منتشر کردند، سه محور مهم را برای دیپلماسی آمریکا در حال حاضر برشمردند: تعیین سطحی برای غنی سازی در ایران که برای مصارف صلح آمیز کارایی داشته باشد، بازگذاشتن راه روابط سازنده با ایران و طراحی یک سیاست خاورمیانه مبتنی بر شرایط جدید خاورمیانه.

این در حالی است که برخی منابع مطلع در آمریکا می گویند، واشینگتن در توافق نهایی با ایران به دنبال محدودیت هایی است که فراتر از پیمان منع اشاعه هسته ای (ان پی تی) است. این محدودیت ها شامل برچیدن بخش قابل توجهی از سانتریفوژها و کاهش ذخایر اورانیوم غنی شده با خلوص پایین، تعطیلی فوردو، تغییر کاربری راکتور آب سنگین اراک و نظارت ها و بازرسی هایی فراتر از پیمان منع اشاعه هسته ای و پروتکل الحاقی است.

به رغم اینکه تعهدات طرف های مذاکره کننده نسبت به توافق بر مبنای ان پی تی است، واقعیت این است که این درخواست ها فراتر از این پیمان است و ایران هم رفتار تعیض آمیز را در مورد خود نمی پذیرد. یک راه حل بادوام نیازمند این است که با ایران نیز رفتاری مشابه دیگر اعضای معاهده منع گسترش تسلیحات هسته ای انجام شود. یک راه حل واقع گرایانه باید بین درخواست ها مطابق با ان پی تی و فراتر از آن، تفاوت قابل شود. درخواست های مطابق با ان پی تی می تواند به طور دایم مورد توافق قرار گیرد. به موجب این پیمان، کشورهای عضو باید بیشترین میزان شفافیت را از طریق اجرای پروتکل الحاقی و توافقنامه زیر مجموعه آن (کد 3.1) نشان دهند. این ساختار بیشترین سطح شفافیتی را ایجاد می کند که جامعه بین المللی می تواند انتظار آن را داشته باشد. با این حال اگر واقع بین باشیم، ایران و گروه EU3+3 باید با درخواست هایی فراتر از این پیمان دست و پنجه نرم کنند. یک رویکرد کارآمد می تواند شامل یکی

از سه سناریوی زیر باشد:

سناریوی اول: اقدامات فراتر از آن پی تی تنها باید برای یک بازه زمانی محدود به عنوان یک اقدام اعتمادساز اجرا شوند.

سناریوی دوم: ایجاد یک کنسرسیوم بین المللی برای نظارت بر برنامه غنی سازی ایران که پیش از این از سوی محمود احمدی نژاد، رئیس جمهور سابق ایران نیز پیشنهاد شده بود. او گفته بود که شرکت های آمریکایی می توانند در برنامه ساختمانی و مهندسی آن حضور داشته باشند.

سناریوی سوم: ابتکار عملی گسترده تر که در آن قدرت های جهانی توافق با ایران را به نفع ایجاد منطقه عاری از سلاح هسته ای بدانند. درخواست برای انرژی هسته ای در منطقه خاورمیانه رو به افزایش است. در 5 سال گذشته، دست کم 13 کشور در منطقه طرح هایی را برای دستیابی به انرژی هسته ای اعلام کرده اند. چالش بزرگ پیش روی منع اشاعه هسته ای از بیداری عربی ناشی می شود. انتقال قدرت های انقلابی در خاورمیانه، اولویت های رهبران منطقه را تغییر داده است. رشد ملی گرایی و اندیشه های پوپولیستی در کنار افراطی گری، پیشرفت منطقه به سوی ایجاد خاورمیانه عاری از سلاح هسته ای را تضعیف می کند.

یک توافقنامه جامع هسته ای با ایران می تواند زمینه ای برای گسترده تر شدن کارهای جاری در مورد برنامه های هسته ای ایران را کاهش دهد و به الگویی برای حل دیگر چالش های اشاعه هسته ای در منطقه تبدیل شود. در این سناریو، ایران در جایگاهی قرار می گیرد که می تواند هدایت منطقه به سوی منطقه عاری از سلاح هسته ای را بر عهده گیرد. در زیر به دلایلی اشاره می شود که توضیح می دهد چرا ایران تنها کشوری در منطقه است که از چنین پتانسیلی برخوردار است:

یک توافقنامه جامع هسته ای با ایران می تواند زمینه ای برای گسترده تر شدن کارهای جاری در مورد برنامه های هسته ای ایران را کاهش دهد و به الگویی برای حل دیگر چالش های اشاعه هسته ای در منطقه تبدیل شود. در این سناریو، ایران در جایگاهی قرار می گیرد که می تواند هدایت منطقه به سوی منطقه عاری از سلاح هسته ای را بر عهده گیرد. در زیر به دلایلی اشاره می شود که توضیح می دهد چرا ایران تنها کشوری در منطقه است که از چنین پتانسیلی برخوردار است:

در سال 1974، ایران و مصر تنها کشورهایی بودند که طرح خاورمیانه عاری از سلاح هسته ای را دنبال کردند. این موضوع سال هاست که در دستور کار سازمان ملل قرار دارد.

ایران به عنوان یکی از قربانیان تسلیحات شیمیایی همواره به دنبال منطقه ای عاری از تسلیحات شیمیایی بوده است.

ایران در ممنوع اعلام کردن تسلیحات هسته ای پیشرو است، چرا که مقام معظم رهبری علیه تولید و استفاده از این تسلیحات فتوایی صادر کرده اند.

ایران تا کنون زمینه بیش از 5 هزار نفر روز بازرسی از تاسیسات هسته ای اش را فراهم کرده است.

از سال 2004، ایران به طور داوطلبانه با بازرسی های بیشتر و محدودیت برنامه غنی سازی موافقت کرد.

ایران درخواست ایجاد کنسرسیوم بین المللی برای نظارت بر فعالیت های غنی سازی را مطرح کرده است.

و در آخر، ایران تمامی پیمان های مربوط به منع استفاده از تسلیحات کشتار جمعی را امضاء کرده است.

در چنین مقیاسی، ایران و قدرت های جهانی می توانند روی شش اصل به توافق برسند:

1. خاورمیانه بدون سلاح هسته ای

2. ممنوعیت تولید پلوتونیوم و بازآوری در خاورمیانه

3. توقف تولید اورانیوم غنی شده با خلوص بالا و محدودیت غنی سازی در سطح 5 درصد در خاورمیانه

4. عدم ذخیره سازی مواد هسته ای بیش از میزان مورد نیاز برای مصارف صلح آمیز داخلی

5. ایجاد یک کنسرسیوم بین المللی یا منطقه ای برای تولید سوخت هسته ای

6. اقدامات اعتمادساز منطقه ای

این بهترین راهی است که از طریق آن می توان به یک توافق جامع بر سر مساله هسته ای ایران دست یافت. شش ماه آینده نقش تعیین کننده ای در دیپلماسی دارد و ایران و قدرت های جهانی باید از همکاری دراز مدت استقبال کنند. توافق هسته ای با ایران از پتانسیل ایجاد خاورمیانه عاری از سلاح هسته ای ، شیمیایی و دیگر تسلیحات کشتار جمعی برخوردار است.

تحریریه دیپلماسی ایرانی / 10

<dynamic-0#####>